

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

НАКАЗ

м. Івано-Франківськ

„27” 09 2018 р.

№ 627

Про введення в дію
положень університету

На підставі ухвали Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 25 вересня 2018 року (протокол № 9).

НАКАЗУЮ:

1. Ввести з 27 вересня 2018 року в дію «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (Додаток 1).
2. Прес-секретарю університету оприлюднити положення на офіційному сайті ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
3. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з наукової роботи Загороднюка А.В.

Ректор

І.Є. Цепенда

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової роботи

Директор наукової бібліотеки

Начальник юридичного відділу

А.В. Загороднюк

П.М. Гаврилишин

Т.В. Блаженко

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет
імені Василя Стефаника»

(протокол № 9 від 25 вересня 2018 р.)

Введено в дію наказом ректора

№ 627 від 27.09. 2018 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

1. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання та виявлення плагіату в Університеті (далі - Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо) – лист МОН №1/11-8681 від 15.08.2018 та Статуту Університету.

1.2. Метою Положення є:

- запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, студентів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання;
- розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування;
- дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань;
- активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

2. Поняття плагіату та різновиди академічної відповідальності

2.1 У даному положенні використовуються терміни у таких значеннях:

2.1.1 Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

2.1.2 Автор – фізична особа, творчою працею якої створено твір.

2.1.3 Твір – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті університету (монографія, посібник, навчальне видання, стаття, препринт, автореферат, рукопис дисертації, дипломна робота, тощо).

2.1.4 Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.2 Різновиди академічного плагіату:

2.2.1 Відтворення в тексті наукової роботи¹ без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від одного речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

2.2.2 Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

¹ Примітка: Під текстом наукової роботи тут і далі розуміється повний текст наукової роботи, з коментарями, примітками, бібліографією, переліком джерел та всіма додатками до основного тексту.

2.2.3 Відтворення в тексті наукової роботи наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата.

2.2.4 Відтворення в тексті наукової роботи наведеної в іншому джерелі науково-технічної інформації (крім загальновідомої), без вказування на те, з якого джерела взята ця інформація.

2.2.5 Відтворення в тексті наукової роботи оприлюднених творів мистецтва без зазначення авторства цих творів мистецтва.

2.2.6 Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

3. Основні засади щодо заходів з перевірки і рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату

3.1. Попередження плагіату в академічному середовищі університету здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в:

- інформуванні здобувачів вищої освіти, викладачів і науковців про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування;

- організації бібліотекою та виховним відділом заходів з популяризації основ інформаційної культури;

- формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання;

- щорічному проведенні для докторантів і аспірантів лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату;

- формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела;

- ознайомленні здобувачів вищої освіти, викладачів та науковців із цим Положенням через офіційний Web-сайт Університету.

3.2. Завідувачі кафедр, завідувачі лабораторій, керівники секторів, керівники інших наукових і навчальних підрозділів повинні ознайомлювати із цим Положенням співробітників підрозділів, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

3.3. Наукові керівники і наукові консультанти в обов'язковому порядку повинні ознайомлювати із цим Положенням молодих науковців на усіх етапах виконання наукових робіт, контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

3.4. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

1) кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр»;

2) дисертаційні роботи на етапі представлення матеріалів робіт до апробації та для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або кафедрою;

3) монографії, підручники, навчальні посібники та інші роботи, що мають авторський текст та вимагають рекомендації Вченої ради факультету до видання;

4) рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакцій наукових журналів або оргкомітетів заходів наукового, науково-технічного і науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів, з'їздів, конгресів).

3.5. Рекомендації щодо запобігання плагіату.

3.5.1 Будь-який текстовий фрагмент обсягом від речення і більше, відтворений в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі з іншого джерела, має супроводжуватися посиланням на це джерело. Винятки допускаються лише для стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними.

3.5.2. Якщо перефразування чи довільний переказ в тексті наукової роботи тексту іншого автора (інших авторів) займає більше одного абзацу, посилання (бібліографічне та/або текстуальне) на відповідний текст та/або його автора (авторів) має міститися щонайменше один раз у кожному абзаці

наукової роботи, крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків (в останньому разі допускається подати одне посилання наприкінці списку).

3.5.3. Якщо цитата з певного джерела наводиться за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на першоджерело. Якщо цитата наводиться не за першоджерелом, в тексті наукової роботи має бути наведено посилання на безпосереднє джерело цитування («цитуються за: __»).

3.5.4. Будь-яка наведена в тексті наукової роботи науково-технічна інформація має супроводжуватися чітким вказуванням на джерело, з якого взята ця інформація. Винятки припускаються лише для загальновідомої інформації, визнаної всією спільнотою фахівців відповідного профілю.

3.5.5. Будь-які відтворені в тексті наукової роботи оприлюднені твори мистецтва мають супроводжуватися зазначенням авторів цих творів мистецтва (якщо вони відомі). У разі використання творів виконавського мистецтва, слід зазначити також індивідуальних чи колективних виконавців (якщо вони відомі). Якщо автори/виконавці невідомі, слід зазначити, що вони невідомі.

3.6. Після проходження перевірки на наявність плагіату, всі роботи розміщуються в репозитарії Університету.

4. Рекомендації щодо виявлення академічного плагіату в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, наукових доповідях, статтях тощо)

4.1. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.1. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак:

а) в тексті іншого автора (інших авторів) наявне таке чи майже таке саме речення чи група речень, як в оцінюваній науковій роботі (за винятком стандартних текстових кліше, які не мають авторства та/чи є загальноживаними);

б) цей текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наявне таке саме речення чи група речень)²;

в) автор оцінюваної наукової роботи не посилається на цей текст іншого автора (інших авторів), або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині своєї роботи) так, що незрозуміло, якого саме речення (якої саме групи речень) оцінюваної наукової роботи стосується посилання.

4.2. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.2. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак:

а) в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом до абзацу, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

б) в оцінюваній науковій роботі міститься відтворення (повністю або частково) тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ обсягом більше абзацу без бібліографічного та/або текстуального посилання на автора (авторів) відтвореного тексту щонайменше один раз у кожному абзаці (крім абзаців, що повністю складаються з формул, а також нумерованих та маркованих списків);

в) відтворюваний текст іншого автора (інших авторів) було створено раніше, ніж оцінювану наукову роботу (або інший ідентичний за змістом текст автора оцінюваної наукової роботи).

4.3. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.3. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак:

а) в оцінюваній науковій роботі наведено п'ять або більше цитат з третіх джерел саме чи майже в такому обсязі, як вони наведені в іншому джерелі, без вказування на це інше джерело як джерело, з якого запозичені відповідні цитати;

² Примітка: За відсутності інших відомостей, раніше створеним тут і далі слід вважати раніше оприлюднений чи переданий для публікації текст. Твори, передані на постійне зберігання до архівних установ, прирівнюються до оприлюднених.

б) це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора оцінюваної наукової роботи, де наведено такі самі цитати);

в) автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, що саме з цього джерела насправді взяті використані автором цитати з третіх джерел.

4.4. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.4. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак:

а) в іншому джерелі оприлюднена та сама науково-технічна інформація (крім загальновідомої), яка наведена в оцінюваній науковій роботі;

б) це інше джерело було створено раніше, ніж оцінювана наукова робота (або інший текст автора роботи, де наявна та сама науково-технічна інформація);

в) автор не посилається на це інше джерело, або посилається деінде (в списку літератури, в іншій частині свого тексту) так, що з посилання незрозуміло, яку саме науково-технічну інформацію, використану в роботі (крім загальновідомої), автор бере з цього джерела.

4.5. Для констатації різновиду академічного плагіату, визначеного у пункті 2.2.5. цього Положення, достатньо встановити наявність таких ознак:

а) в оцінюваній науковій роботі використані раніше оприлюднені твори мистецтва;

б) автори (та/чи виконавці) цих творів мистецтва відомі;

в) в оцінюваній науковій роботі автори (та/чи виконавці) цих творів мистецтва не вказані.

5. Основні засади використання системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості

5.1. Університет використовує системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості такі як Unicheck (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>), які рекомендовано МОН України. Використання

вказаних систем відбувається відповідно до укладених угод з фірмами, які мають право надавати послуги користування цими системами.

5.2. Адміністратора системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості призначає ректор Університету. Адміністратор вповноважений створювати облікові записи для відповідальних осіб по роботі зі системою.

5.3. Відповідальних осіб по роботі зі системою призначає проректор з наукової роботи за поданням декана факультету (голови спецради, вченого секретаря, головного редактора видання, голови редакційного комітету конференції).

5.4. Загальна схема пошуку ознак плагіату з використанням відповідної системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості повинна складатись з наступних етапів:

5.4.1. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи у систему.

5.4.2. Система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості перевіряє роботу та формує звіт подібності.

5.4.3. Звіт подібності передається для аналізу та прийняття рішення.

5.4.4. Робота завантажується до репозитарію наукових та академічних робіт університету

6. Порядок здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат дипломних кваліфікаційних робіт

6.1. Текст остаточного варіанту роботи, підтверджений науковим керівником, разом з заявою щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток 1), має бути поданий на кафедру у роздрукованому та електронному форматі не пізніше, ніж за 14 календарних днів до захисту. Контроль за порівнянням друкованої та електронної версій роботи забезпечує кафедра.

6.2. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

6.3. Для кожної роботи система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості генерує звіт подібності. Звіт повинен бути згенерований не пізніше, ніж за 48 годин від часу подачі роботи на кафедру.

6.4. Відповідальна особа передає звіт подібності на кафедру у електронному форматі та друкованому завіреним власним підписом.

6.5. Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту (Додаток 2), який, у випадку захисту роботи, додається до пакету супровідних документів. Висновок про допуск роботи до захисту повинен бути підготовлений не пізніше, ніж за 10 днів до захисту. Копію звіту подібності та висновку про допуск роботи до захисту автор може отримати на кафедрі за письмовим запитом.

6.6. Якщо робота допускається до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

6.7. Якщо робота не допускається до захисту, що підтверджено у висновку про допуск роботи до захисту, до здобувача вищої освіти застосовуються заходи академічної відповідальності аж до відмови у захисті диплому та анулювання попередніх результатів про що вказується у висновку про допуск роботи до захисту.

6.8. Усі роботи, допущені до захисту, протягом 48 годин після захисту будуть введені Адміністратором у базу даних для подальшого використання системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.

6.9. У випадку незгоди з висновком про допуск дипломної роботи до захисту автор має право подати апеляцію.

6.9.1. Протягом 3 робочих днів з моменту засідання кафедри, на якому розглядалось дане питання, автор має право подати письмову апеляційну заяву на ім'я декана факультету (Додаток 3).

6.9.2. Розгляд заяви відбувається на факультеті.

6.9.3. Для розгляду апеляційної заяви протягом 2 робочих днів з моменту її надходження на факультет створюється апеляційна комісія, персональний склад якої затверджується зі складу науково-педагогічних працівників (загальний склад не менше 3 та не більше 7 осіб, не менше 51 % особового складу - доктори наук з профільної галузі) за розпорядженням декана факультету.

6.9.4. Голова апеляційної комісії призначає засідання у не пізніше, ніж через 4 робочих дні з моменту виходу розпорядження декана про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за 2 дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

6.10. За результатами засідання апеляційна комісія формує остаточний висновок, який підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник (за наявності).

6.11. Апеляція може бути подана тільки один раз.

7. Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат дисертаційних робіт

7.1. Перевірку на академічний плагіат здійснюють вчені секретарі спеціалізованих вчених рад.

7.2. Разом з текстом роботи у роздрукованому та електронному форматі на етапі подання документів до спеціалізованої вченої ради у має бути передана заява щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток 4).

7.3. Вчений секретар спеціалізованої вченої ради завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

7.4. Для кожної роботи система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності

7.5. Звіт подібності розглядається в рамках засідання комісії спеціалізованої вченої ради, яке розглядає, дисертацію та вповноважене

приймати рішення, щодо допуску її до захисту. Питання розгляду звіту подібності та рішення за його результатами має бути зазначено в протоколі засідання комісії окремим пунктом.

7.6. Якщо робота приймається до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

7.7. Якщо виявлені не зазначені автором запозичення, які не є академічним плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, або кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи, робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд комісії. Причини повернення роботи мають бути зазначені у протоколі засідання.

7.8. Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, робота не приймається до захисту та можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та академічної відповідальності. Причини не прийняття роботи та характер відповідальності мають бути зазначені у протоколі засідання.

7.9. Автор має право подати апеляцію згідно з Порядком присудження наукових ступенів.

7.10. Усі роботи, прийняті до захисту, протягом 48 годин після захисту будуть введені Адміністратором у базу даних для подальшого використання системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.

8. Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат монографій, підручників та навчальних посібників

8.1. Текст остаточного варіанту роботи має бути поданий на кафедру у роздрукованому та електронному форматі. Також має бути передана заява щодо самостійності виконання роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток 5).

8.2. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

8.3. Для кожної роботи системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності.

8.4. Звіт подібності розглядається в рамках на засіданні кафедри, яке розглядає, питання про клопотання щодо надання рекомендації до друку на Вчену раду факультету. Питання розгляду звіту подібності та рішення за його результатами має бути зазначено в протоколі засідання комісії окремим пунктом.

8.5. Якщо кафедра приймає рішення про клопотання щодо надання рекомендації до друку роботи, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним. Результати перевірки оголошуються під час розгляду питання щодо рекомендації до друку на Вченій раді факультету.

8.6. Якщо виявлені не зазначені автором запозичення, які не є академічним плагіатом, або інші не значні технічні недоліки робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання на розгляд комісії. Причини повернення роботи мають бути зазначені у протоколі засідання.

8.7. Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату, авторові відмовляється у клопотанні та можуть бути застосовані заходи дисциплінарної та академічної відповідальності. Причини відмови та характер відповідальності мають бути зазначені у протоколі засідання.

8.8. Автори робіт, рекомендованих до друку, протягом тижня після публікації повинні передати повні тексти робіт Адміністратору для введення у базу даних та подальшого використання системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.

9. Виконання етапів процедури здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат рукописи статей, тези доповідей

9.1. Текст остаточного варіанту роботи має бути поданий до редакційної колегії у роздрукованому та електронному форматі. Також має бути передана заява щодо самостійності виконання роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток 6).

9.2. Відповідальна особа завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості для здійснення перевірки.

9.3. Для кожної роботи системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості готує (видає) звіт подібності.

9.4. Звіт подібності розглядається на засіданні редакційної колегії, яке приймає рішення щодо друку роботи.

9.5. Якщо редакційна колегія приймає рішення про передачу роботи до друку або рішення відмовити авторові у друці роботи, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

9.6. Якщо виявлені не зазначені автором запозичення, які не є академічним плагіатом, або інші не значні технічні недоліки за рішенням редакційної колегії робота може бути повернена автору на доопрацювання з можливістю повторного розгляду.

9.7. У разі рішення відмовити авторові у друці роботи через виявлення в роботі навмисних текстових спотворень, передбачуваних спроб укриття запозичень або інших проявів академічного плагіату редакційна колегія має надіслати інформацію про це за місцем роботи автора зазначивши причини відмови.

9.8. Роботи після публікації повинні бути введені Адміністратором у базу даних та подальшого використання системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості.